

Όνοματεπώνυμο: .....
Μάθημα: .....
Ύλη: .....
Επιμέλεια διαγωνίσματος: .....
Αξιολόγηση : .....

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Β' ΓΕΛ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 29/10/2022

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Συνδέσου με σεβασμό

Όσοι θεωρούν ότι το διαδίκτυο είναι ένα μέσο όπως όλα τα υπόλοιπα που εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα ξεχνούν ίσως ή προσποιούνται πως αγνοούν τη βασικότερη ιδιότητά του: πως λαμβάνει τις ιδιότητες των χρηστών, τις ενσωματώνει, διαμορφώνεται από αυτές και ταυτόχρονα το ίδιο τις μορφοποιεί. **Με άλλα λόγια**, το διαδίκτυο είναι ένας διάλογος, μία νέα εποποιία¹ της δημοκρατίας, που επιτελείται ανά πάσα στιγμή. Αποτελεί ένα περίπλοκο κοινωνικό σύστημα, που απαρτίζεται από επιμέρους δίκτυα και διατηρεί όλα τα χαρακτηριστικά τους, ενώ παράλληλα τα αναπλαισιώνει και τα διαδίδει. [...]

Το διαδίκτυο ομοιάζει με ένα άθροισμα από κατακερματισμένα υποσύνολα, αλλά τείνει προς την ενότητα και τη διαφάνεια. Το αίτημα της εποχής είναι η διαπίστευση του συμβολικού εαυτού των χρηστών και οι σχέσεις του με τον πραγματικό, η επικύρωση των πηγών και η επιβεβαίωση των αρχών της ισότητας και των πολλαπλών ευκαιριών. Οποιαδήποτε αστοχία σε κάποιον από αυτούς τους τομείς θα δράσει ανασταλτικά στο ιδεώδες που ονομάζεται άμεση δημοκρατία. [...] Ο συνειδητοποιημένος χρήστης αντιστέκεται σε κάθε προσπάθεια χειραγώγησης του διαδικτύου, είτε από κράτη είτε από τα συνήθη είδη της προπαγάνδας και των οικονομικών στρεβλώσεων.

Ο σεβασμός προς την προσωπικότητα είναι συνυφασμένος με την εξέλιξη του διαδικτύου, που απαλλάχτηκε από την ξερή, ποσοτικοποιημένη καταμέτρηση κλικ, έδωσε έμφαση στα ποιοτικά χαρακτηριστικά της αλληλεπίδρασης, των προτιμήσεων, του χαρακτήρα και στην κατοχύρωση της πληροφορίας, η οποία αναμεταδίδεται και διαμορφώνει στάσεις, πεποιθήσεις και πολιτικό λόγο. Η ευθύνη των κρατών, των εταιρειών και των κοινωνικών μορφωμάτων που σταθερά διαμόρφωναν την κοινή γνώμη είναι τεράστια, καθώς η επιρροή τους μετριάζεται πλέον από το δικαίωμα του πολίτη να αρθρώνει και να διαχέει την άποψή του.

Η αποφυγή της παραχάραξης της πληροφορίας είναι το μεγάλο στοίχημα για το μέλλον και σε αυτό ο καθημερινός χρήστης δεν είναι άμοιρος ευθυνών: η διασταύρωση των πηγών, η αντίσταση σε ιστότοπους που συστηματικά διασπείρουν αλλοιωμένες ειδήσεις ή φανατίζουν, η πολλαπλή ενημέρωση, η απαξίωση της άκριτης αποδοχής της αυθεντίας – χαρακτηριστικά της πρώιμης εποχής του διαδικτύου – πρέπει να παρέλθουν ανεπιστρεπτή. Η πολιτεία των νόμων και των θεσμών και η πάταξη της αυθαιρεσίας δέον να μεταλαμπαδευτεί² στις διαδικτυακές σχέσεις. Το ίντερνετ, για να αποκτήσει κύρος, οφείλει να γίνει κατανοητό και προσιτό σε ευρύτατα στρώματα πληθυσμού, να άρει τις ανισότητες, είτε ηλικιακές είτε κοινωνικοοικονομικές, και να θεωρηθεί δημόσιο αγαθό, το οποίο δίνει έμφαση στο περιβάλλον, στα ανθρώπινα δικαιώματα και εν γένει στην ελευθερία, και προσφέρει βήμα σε ομάδες που μέχρι στιγμής δρούσαν σχεδόν στην αφάνεια. Το διαδίκτυο, εν ολίγοις, είναι ο σύγχρονος τρόπος σκέψης που σέβεται και αναδεικνύει τη διαφορετικότητα.

Ο χρήστης σήμερα πρέπει να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοποιημένος σε διαδικτυακά φαινόμενα, όπως η ανεπιθύμητη διαφήμιση, η χωρίς έγκριση ενοχλητική αλληλογραφία, τα προγράμματα που καταγράφουν κάθε επίσκεψη στο διαδίκτυο, τις παράλογες πολιτικές και όρους χρήσης των γνωστών διαδικτυακών εταιρειών, τη ροή της πληροφορίας που αποδέχεται το copyright των όσων παράγει, την ελευθερία της τεκμηριωμένης γνώμης.

Γίνεται κατανοητό πως όλες αυτές οι έννοιες δεν μπορούν να προσπελαστούν από ανθρώπους χωρίς ιδιαίτερη παιδεία. **Επομένως**, η ευαίσθητοποίηση και η ενδυνάμωση των χρηστών είναι χρέος πλέον της Πολιτείας, **εάν** δεν θέλουμε να καταλήξουμε σε εκτροματικές καταστάσεις ή να μετατρέψουμε το διαδίκτυο σε ελιτίστικο³ μόρφωμα.

(Ευστράτιος Παπάνης, «Λογοτεχνία του Facebook», εκδ. Ι.Σιδέρης, σελ. 13-16)

Λεξιλόγιο

1 *εποποιία* : συλλογικό επίτευγμα που είναι άξιο επαίνου

2 *μεταλαμπαδευτεί* : μεταδοθεί

3 *ελιτίστικο* : υπεροπτικό

Β.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Καίτη Καλή , Μόνο εγώ
18 Ιουνίου στις 2:30 μ.μ.

24 ημερών το φεγγαράκι

Πέντε τα λάικ, τρία και τα αιτήματα φιλίας στην Αφεντούλα μου. Ένας μάλιστα, ονόματι Στέλιος Παφ Πουφ, ζητάει και φωτογραφία. Όχι τόση θάλασσα, γράφει, όχι τόση ταραχή. Και λίγη κάλμα δεν βλέπτει! Καραμελέ πικρόγλυκα και τα στιχάκια σου, σκοτεινή κυρία! Με πήρε στο ψιλό ή με φλερτάρει; Νά κι ένα χαχά από μια Κλαούντια Κλαουδάτου, τι να τα πούμε τώρα όλα αυτά, κυρία μου, σκουπίδια να τα πούμε; Ταράχτηκα προς στιγμήν, να την ειρωνευτώ, να της στείλω και καμιά φατσούλα με τη γλώσσα έξω; Σκέφτηκα όμως ότι μάλλον έχει δίκιο η γυναίκα. Και τι να κάνω, να σκάσω; Δεν θα σκάσω. Ούτε καν την αναζήτησα, να δω τα πεπραγμένα της, να καταλάβω αν είναι αληθινή, ή μήπως κρύβεται πίσω της (ποιος το αποκλείει;) άλλη μια Αίθρα; Και τέλος πάντων, πιο πολύ μπορώ να πω ότι με απασχόλησε, με προβληματίσε, σωστότερα, το έλεος που δέχτηκα από κάποιον Πέτρο Φωκά. Πότε εμφανίστηκε, ούτε που τον κατάλαβα, και νά τος τώρα να κρίνει την Αφεντούλα μου ή και να την αποδοκιμάζει. Διότι τι ακριβώς σημαίνει έλεος; Αυτόν τον έψαξα αμέσως, αοριστίες στην εισαγωγική του κάρτα, στο εξώφυλλό του δυο μηχανές από κείνες τις αεροδυναμικές, όπως λέγαμε παιδιά, πλαισιωμένες, παρακαλώ, με τη φράση: A man went looking for America and couldn't find it anywhere. Και στο προφίλ ο γλυκύτετος εκείνος, ο ωραίος ηθοποιός Πίτερ Φόντα, της γνωστής οικογένειας, ως Easy rider. Κάποιος που κρύβεται κι αυτός, σκέφτηκα αλλά μπορεί, δεν αποκλείεται και αυτή η εκδοχή, να μη θέλει απλώς να φανερωθεί. Υπάρχει, πιστεύω, διαφορά ανάμεσα στο κρύβομαι και στο δεν θέλω να φανερωθώ, λεπτή, εντάξει, αλλά ορατή και σεβαστή, μπορώ να πω. Πέτρος Φωκάς, λοιπόν, ή μήπως, γιατί όχι, Πέτρος Φωτίου; Εφόσον και του Αντώνη Φωτίου, του δικού μας, του λατρευτού, το δεύτερο βαφτιστικό Πέτρος δεν είναι; Δεν έχει σημασία που δεν τον φωνάξαμε ποτέ Πέτρο, Πετραντώνη μόνο τον πειράζαμε καμιά φορά, ώσπου το ξεχάσαμε το πείραγμα. Αυτός όμως γιατί να ξεχάσει το δεύτερο βαφτιστικό του; Και γιατί να ξεχάσει επίσης ότι θαύμαζε κάποτε (πρότυπό του ήταν) εκείνον τον ψηλό ηθοποιό, τον Σπύρο Φωκά; Μήπως κι εσύ από θαυμασμό στη Βλαντί δεν υπέγραφες με το όνομά της στα μαθητικά μας λευκώματα; Αλλά κι εγώ, κι ας με κορόιδευαν οι καλόψυχες, Μαργλέν Ντίτριχ δεν υπέγραφα; Και ιδού, αν και το θεωρώ απίθανο, τίποτα δεν αποκλείεται. Γιατί να μην έχει τώρα ο Αντώνης μας, με το άλλο του βαφτιστικό και με το επώνυμο του αγαπημένου του ηθοποιού, κι ένα δεύτερο, επιθυμητό προφίλ, εκτός απ' το επίσημο (το διαφημιστικό) της δημόσιας εικόνας του; Χθες βράδυ, πάντως, που φάγαμε μαζί, ούτε καν σαν υποψία στο βλέμμα του (πώς άλλωστε;) ότι μπορεί πίσω απ' την Αφεντούλα Κάπα, στην οποία κλίκαρα και έλεος, θα μπορούσα να κρύβομαι εγώ.

(Μάρω Δούκα, Πύλη Εισόδου, εκδ. Πατάκη , σ.168-169)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. «*Η αποφυγή της παραχάραξης της πληροφορίας... το διαδίκτυο σε ελιτίστικο μόρφωμα.*»: Να αποδώσετε περιληπτικά τις προϋποθέσεις ορθής λειτουργίας του διαδικτύου, οι οποίες καταγράφονται από τον συγγραφέα στις τρεις τελευταίες παραγράφους του κειμένου. (80-90 λέξεις)

Μονάδες 10

A2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση συμφωνεί με το νόημα του κειμένου, ή τη λέξη Λάθος, αν δεν συμφωνεί. Σε κάθε περίπτωση να παραθέσετε το σχετικό χωρίο του κειμένου που αιτιολογεί την απάντησή σας.

α. Η σχέση του διαδικτύου με τους χρήστες του είναι μια σχέση αλληλεπίδρασης.

β. Οι χρήστες του διαδικτύου δεν συνηθίζουν να προβάλλουν τον πραγματικό τους εαυτό, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει το ιδανικό της άμεσης δημοκρατίας.

γ. Αν και οι πολίτες αξιοποιούν το διαδίκτυο για να εκφράσουν τις απόψεις τους και να ασκήσουν κριτική, δεν έχει ακόμα περιοριστεί η ισχύς όσων επηρεάζουν την κοινή γνώμη για να προωθήσουν συγκεκριμένα πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα.

δ. Για την έντονη παραπληροφόρηση του διαδικτύου ευθύνονται αποκλειστικά οι διαχειριστές των ειδησεογραφικών ιστοσελίδων.

ε. Η ισότητα στην πρόσβαση του διαδικτύου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία του.

Μονάδες 10

A3.

α) Η πέμπτη παράγραφος του κειμένου («*Ο χρήστης σήμερα πρέπει να είναι... την ελευθερία της τεκμηριωμένης γνώμης*») αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων. Να εξηγήσετε τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με την επιλογή αυτή.

Μονάδες 5

β) Αφού αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική - παθητική) στις παρακάτω περιόδους, να αιτιολογήσετε την απάντησή σας και να μετατρέψετε στην άλλη σύνταξη:

I. «*Το διαδίκτυο (...) σέβεται και αναδεικνύει τη διαφορετικότητα.*»

II. «*πως λαμβάνει τις ιδιότητες των χρηστών, τις ενσωματώνει, διαμορφώνεται από αυτές και ταυτόχρονα το ίδιο τις μορφοποιεί.*»

Μονάδες 5

γ) Να γράψετε τη σημασία που έχουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις στο κείμενο και να τις αντικαστήσετε με άλλες συνώνυμες λέξεις/φράσεις:

- ❖ Με άλλα λόγια
- ❖ ενώ
- ❖ Επομένως
- ❖ Εάν

Μονάδες 5

Β. Ο συγγραφέας θεωρεί το διαδίκτυο «έναν διάλογο, μία νέα εποποιία της δημοκρατίας, που επιτελείται ανά πάσα στιγμή». Με αφορμή αυτήν την άποψη, αποφασίζετε να συντάξετε ένα άρθρο (300-350 λέξεων) για την ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σας, στο οποίο θα αναλύετε:

- α.** τους λόγους για τους οποίους το διαδίκτυο θεωρείται βασικό μέσο διαμόρφωσης πολιτικής συνείδησης, και
- β.** τις προϋποθέσεις ώστε να αντισταθεί ο σύγχρονος πολίτης στο ενδεχόμενο της πολιτικής παραπληροφόρησής του από το Διαδίκτυο.

Μονάδες 30

Γ1. Να σχολιαστεί το α' ρηματικό πρόσωπο που χρησιμοποιείται στο λογοτεχνικό κείμενο. Να τεκμηριωθεί η θέση σας με αναφορές από το κείμενο.

Μονάδες 10

Γ2. «Αυτός όμως γιατί να ξεχάσει το δεύτερο βαφτιστικό του; Και γιατί να ξεχάσει επίσης ότι θαύμαζε κάποτε (πρότυπό του ήταν) εκείνον τον ψηλό ηθοποιό, τον Σπύρο Φωκά; Μήπως κι εσύ από θαυμασμό στη Βλαντί δεν υπέγραφες με το όνομά της στα μαθητικά μας λευκώματα;». Στο παραπάνω απόσπασμα να σχολιαστεί η χρήση των σημείων στίξης. Ποια η λειτουργία τους στο λογοτεχνικό κείμενο;

Μονάδες 10

Δ. Να παρουσιάσετε τη συναισθηματική πορεία της ηρωίδας, σχολιάζοντας συνδυαστικά και τον ρόλο των ερωτήσεων στο λογοτεχνικό κείμενο. Ποιες σκέψεις σας προκαλεί η αντίδρασή της ; (150 – 200 λέξεις)

Μονάδες 15